

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізація
“Народне пісенне мистецтво”

Київ 2007

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ

Програма
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”

Спеціалізація
“Народне пісенне мистецтво”

Київ 2007

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ

Програма

для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 20 с.

Укладач	А. І. Затурян – викладач-методист Миколаївського державного вищого училища культури, заслужений працівник культури України
Рецензенти:	Г. Я. Савенко – заступник директора з навчальної роботи Лозівського училища культури і мистецтв, викладач хорових дисциплін Л. М. Якимчук – викладач Київського обласного училища культури і мистецтв
Редактор	Є. Д. Колесник
Відповідальний за випуск	Т. Ф. Стронько

Навчальне видання

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографічний
Ум. друк. арк. 1,16. Наклад 100 прим.

ПП “НОВА КНИГА”

21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20;

Тел./факс: (0432) 52-34-82, 52-34-81

E-mail: zbut@novaknyha.com.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2646 від 11.10.2006 р.

© Державний методичний центр навчальних закладів культури і мистецтв України, 2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Хорове аранжування як процес упорядкування, пристосування хорового твору постає перед диригентом при потребі взяти до репертуару цікавий, але технічно ускладнений або надто спрощений хоровий твір. У такому разі партитура хорового твору підлягає повній або частковій переробці до рівня виконавських вокально-технічних можливостей хору і його голосової органіки.

Предмет “Хорове аранжування” спеціалізації “Народна пісенне мистецтво” є складовою частиною в комплексі спеціальних хорових дисциплін, спрямованих на формування майбутнього фахівця як хорового диригента, розвиває його творчі музичні здібності, сприяє придбанню умінь і навичок правильного перекладення хорових творів з одного типу й виду хору на інший, пристосуванню їх зручній теситурі, гармонізації мелодії пісні для повного чи неповного мішаного народного хору.

Найбільш спорідненими предметами “Хорового аранжування” є “Гармонія”, “Хорознавство”, “Розшифровка народної пісні” та “Хоровий клас”, особливо у поєднанні сучасної хорової практики зі стильовими особливостями народно-гуртового співочого виконавства і його творчим осмисленням.

Хоровий диригент у своїй аранжувальній творчій праці з добору пісенного репертуару повинен посилається на той народний виконавський стиль, який узагальнився протягом часу і в основі своїй відповідає традиціям місцевої побутово-музичної культури.

До унікальних рис виконавського стилю аутентичних співочих гуртів у межах зональних співочих традицій народу України слід віднести найбільш характерні і узагальнені:

- прийоми народної мелізматика;
- відмінність і спільність вокально-тембрових традицій щодо звукоутворення;
- імпровізаційний, варіативний розспів на просте двоголосся чи гетерофонічне, підголоскове багатоголосся;
- форматна структура місцевих говорів;
- колоритність мелодики;
- особливості метро-ритміки та ладової будови пісень.

Все це відноситься до народної виконавської манери, яку студент повинен знати і вміти правильно використати в своїй творчій роботі.

Викладання предмета “Хорове аранжування” вимагає принципового дотримання чіткої методичної послідовності програмних вимог під час засвоєння основного матеріалу, диференційного підходу до творчих можливостей та музичних здібностей кожного студента.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН.

Всього годин	Годин на самостійну роботу	Всього індивідуальних годин	IV семестр	V семестр	V семестр
			21 тиж.	14 тиж.	
54 год.	19 год.	35 год.	1 год.	1 год.	Залік

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва тем та розділів	Відведено годин
IV семестр		21 г.
Розділ I. Теорія хорового аранжування		
1.	Тема 1. а) Партитурний запис хорових творів складом повної (“дівізі”) та неповної голосової органіки: <ul style="list-style-type: none"> • однорідних жіночих хорів; • однорідних чоловічих хорів; • мішаних неповних та повних хорів; • фольклорних ансамблів. 	2 г.
2.	б) Нотування та спеціальні музичні позначення на хоровій партитурі. Поняття про абрєвіатуру та мікроальтерацію (запис варіабельного інтонування).	2 г.
3.	в) Загальнохорове голосоведення (паралельне, пряме, протилежне, скісне).	1 г.

Розділ II. Практика хорового аранжування		
4.	Тема 2. Способи перекладення хорових партитур. а) Пряме “Механічне” з однорідного жіночого хору на однорідний чоловічий і навпаки.	3 г.
5.	б) шляхом пристосування хорової партитури до зручної теситури з однорідного жіночого академічного хору (високої теситури) на однорідний жіночий народний хор (грудного резонування) та однорідний чоловічий хор.	4 г.
6.	в) багатоголосної хорової партитури шляхом спрощення до 2-, 3-голосного виду.	2 г.
7.	г) хорових партитур з 2-голосного однорідного на однорідний 3-, 4-голосний хор шляхом ускладнення (з елементами гармонізації).	3 г.
8.	д) хорових партитур з елементами гармонізації однорідного 2-, 3-голосного хору на повний та неповний	3 г.
9.	мішаний народний хор. е) Основні принципи хорових творів для народного хору.	1 г.
V семестр		14 г.
Розділ III. Гармонізація мелодії пісні		
10.	Тема 3. а) Види музичних фактур супроводу. Фігурація	0,5 г.
11.	б) Різновиди хорових фактур. Поняття про гетерофонію.	0,5 г.
12.	в) Гармонізація мелодії народної пісні для 4-, 3-голосного повного і неповного мішаного народного хору з урахуванням фактури супроводу.	6 г.
13.	г) Гармонізація мелодії народної пісні для 4-, 3-голосного повного і неповного мішаного народного хору без супроводу.	6 г.
14.	Тема 4. Організація і методика проведення індивідуального заняття.	1 г.

ЗМІСТ КУРСУ

РОЗДІЛ I. ТЕОРІЯ ХОРОВОГО АРАНЖУВАННЯ.

Тема 1. Партитурний запис.

Перший розділ предмета “Хорове аранжування” розглядає питання пов’язані, до деякої міри, з темами хорознавства та методики роботи з народним хором. Сюди входять різновиди голосової органіки типів та видів народних і академічних хорів, фольклорних ансамблів та їх запис на нотний стан у вигляді хорової партитури; досконале знання природи чоловічого, жіночого та дитячого голосів і їх співочих діапазонів, регістрово-темброві, вокально-технічні особливості.

Партитурний запис народних хорів та фольклорних вокальних ансамблів. Нотування та музичні спеціальні позначення в хорових партитурах. Музичні знаки скорочення нотного письма. Аббревіатура. Альтерація.

Партитурний запис однорідних чоловічих та жіночих народних хорів неповного виду 2-, 3-голосного складу та повного 4-голосного складу. Однорядкові та дворядкові партитури однорідних народних хорів.

Особливості партитурного запису однорідного дворядкового чоловічого хору повного виду чотириголосного складу. Запис однорідних хорів повного виду в 4-рядковій партитурі. Запис тенорів на партії у скрипковому ключі “соль”, а басів – у басовому ключі “фа”. Партитурний запис мішаних хорів повного та неповного видів 4-, 3-голосного складів. Запис хорових партитур з поділенням на перші та другі голоси (“дівізі”). Позначення ключових знаків, розміру, темпу, нюансів, рухомої динаміки, звуковисотності. До другого розділу курсу відносяться основні теми, пов’язані зі способами гармонізації мелодії пісні, аналізом різновидів фактур.

Самостійна робота студента

Для самостійної роботи студента над вивченням теоретичних тем та придбання практичних перекладення хорових творів відведено 19 годин за навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи студента

№	зміст завдання	кількість годин на виконання
1.	Вивчити конспект уроку за темою.	0,5 г.
2.	Виконати аббревіатурні записи хорових партитур багатоголосної мішаної голосової органіки на 2, 3, 4 рядки	1 г.

РОЗДІЛ II. ПРАКТИКА ХОРОВОГО АРАНЖУВАННЯ

Тема 2. Способи перекладення хорових партитур

Деякі особливості прямого “механічного” перекладення з однорідного жіночого народного хору грудного резонування на однорідний чоловічий хор з різними теситурними можливостями шляхом представлення хорових партій октавою нижче або вище і заміною музичних ключів.

Приклад: Українська народна пісня “Ой на ставу, на ставочку”. Репертуарна збірка “Співає український народний хор ім. Г. Верьовки”.

Запис голосової органіки хорової партитури пісні при перекладенні:

$$\begin{array}{l} C \rightarrow T I \\ A I \rightarrow T II \\ A II \rightarrow B \end{array} \left. \begin{array}{l} \\ \\ \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{Запис тенорової хорової партії в скрипковому} \\ \text{ключі “соль” октавою вище.} \\ \text{Запис басів у ключі “фа”} \end{array}$$

з однорідного жіночого хору головного резонування високої теситури на однорідний чоловічий і навпаки – виконується механічно прямим переносом хорових партій.

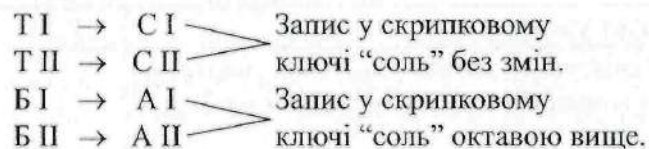
Приклад: Українська народна пісня “Рече та стогне Дніпр широкий”. Обр. В. Косенка в перекладенні І. Ліцвенка для триголосного жіночого хору.

Запис голосової органіки хорової партитури при перекладанні

$$\begin{array}{l} C I \rightarrow T I \\ C II \rightarrow T II \\ A \rightarrow B \end{array} \left. \begin{array}{l} \\ \\ \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{Запис тенорової хорової партії в скрипковому} \\ \text{ключі “соль” першої та малої октав.} \\ \text{Запис басів у ключі “фа”} \end{array}$$

Приклад: Українська народна пісня “Жалі мої, жалі”. Обр. В. Кирейка в перекладенні І. Ліцвенка для триголосного жіночого хору.

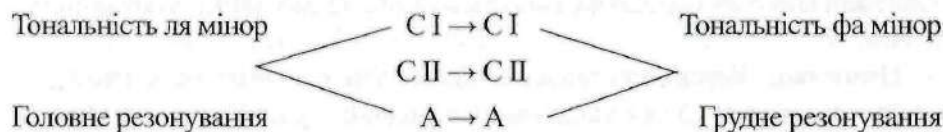
Запис голосової органіки хорової партитури пісні при перекладенні:

Пристаосування хорових партитур до зручної теситури заміною тональності твору при умові неоднакових можливостей діапазону голосів однорідних жіночих хорів грудного та головного резонування.

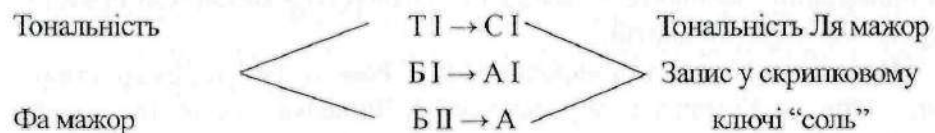
Приклад: Українська народна пісня “Пішов милий”. Обр. М. Леонтовича для триголосного жіночого хору.

Запис голосової хорової партитури пісні при перекладенні для жіночого хору грудного резонування.

Приклад: Українська народна пісня “Що в городі верба”. Триголосний розспів міксолідійського ладу для чоловічого хору високої теситури. Репертуарна збірка “Співає український народний хор ім. Г. Верьовки”.

Запис голосової органіки хорової партитури при перекладенні для жіночого хору грудного резонування:

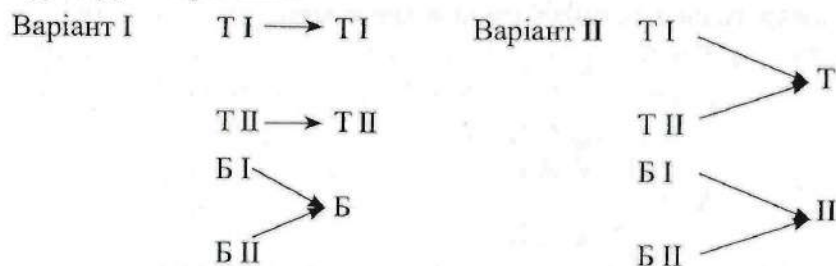
з метою спрощення фактури хорового твору.

Вилучення подвосень у творах гомофонно-гармонічного музичного викладу. Зняття нижніх підголоскових голосів з багатоголосного складу до трьох, двох голосів. Позбавлення середніх голосів багато-

голосного складу до октавних закінчень у каденціях другого речення музичного періоду пісні верхнім та нижнім підголосками.

Приклад: Українська народна пісня “Чом дуб не зелений”. Репертуарна збірка “Співає український народний хор ім. Г. Верьовки”.

Запис голосової органіки хорової партитури при спрощенні фактури другого речення.

Вилучення голосів з акорду хорового твору – це не тільки спрощення фактури, а вияв дещо інших якостей звучання нових тембрових фарб.

Однак перекладений таким способом варіант твору потрібно максимально наблизити до оригіналу, домагаючись наближення голосів до природного голосоведення.

Деякі перехрещення верхніми голосами, паралельне голосоведення інтервалами квінт, октав, а також паралельне переміщення тризвуків у тісному розташуванні можливі, оскільки це не суперечить виконавській народній манері.

У багатоголосних творах підголоскового складу при спрощенні хорової фактури слід зберегти гетерофонічний розспів.

Способи перекладення хорового твору з елементами гармонізації

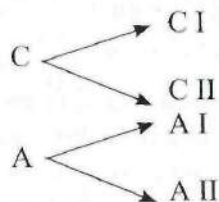
Аранжування з метою ускладнення хорової партитури твору передбачає новий творчий підхід, який здійснюється зміною складу голосів подвоєнням, насиченням акордів, появою нових тембрових і гармонічних відтінків.

Особливості перекладення двоголосних хорових творів на однорідні багатоголосні хори з акомпанементом способом запозичення з фактури супроводу акордових звуків для нижніх голосів або заповнення широкого інтервалу середніми голосами.

При ускладненні хорової партитури можна використовувати елементи народної підголоскової поліфонії та гетерофонії, не виходячи зі зручної регістрової зони та за рамки гармонії оригіналу пісні.

Приклад: Муз. А. Філіпенка, сл. В. Лагоди “Жартівлива та колюча” (для вокального дуету).

Запис пісні при перекладенні шляхом ускладнення хорової фактури для чотириголосного жіночого народного хору.

Перекладення хорового твору з однорідного багатоголосного хору на мішаний потребує чіткого дотримання зручної теситури, переважно тісного розташування акордів, плавного голосоведення, природних стрибкових ходів баса, правильного переставлення мелодійних ліній між середніми голосами.

Приклад: Українська народна пісня “За нашою слободою”. Триголосний гетерофонічний розспів для однорідного жіночого хору грудного резонування. Репертуарна збірка “Співає український народний хор ім. Г. Верьовки”.

Запис голосової органіки хорової партитури твору при перекладенні для мішаного неповного триголосного народного хору з елементами гармонізації при спільності партії чоловічих голосів.

С → С
 А I → А
 А → ТБ (Спільна хорова партія)

Перекладення не потребує транспозиції і зміни теситури жіночих голосів та співочого регістру.

Елементи гармонізації допущені за рахунок введення додаткових звуків чоловічої партії в епізодах двоголосся, не порушуючи логіки функціональної послідовності гармонії та ладової основи пісні.

Варіанти перекладення з однорідного чоловічого хору на непов-

ний мішаний при спільності і поділенні чоловічої партії на тенори і баси з урахуванням виняткового троїстого розспіву в народній виконавській манері.

Приклад: Українська народна пісня “Що в городі верба”. Триголосний розспів для однорідного чоловічого хору. Репертуарна збірка “Співає український народний хор ім. Г. Верьовки”.

Запис голосової органіки хорової партитури твору при перекладенні на неповний мішаний триголосний народний хор з елементами гармонізації при спільності партії жіночих голосів

Т → СА (Спільна хорова партія)
 Б I → Т
 Б II → Б

Перекладення потребує зміни тональності в зручну теситуру жіночої хорової партії грудного резонування. Епізодичне використання елементів гармонізації додатковими звуками в тенорову хорову партію, не порушуючи основних вимог аранжування мелодії пісні. Зворотний процес перекладення хорових творів з мішаних багатоголосних народних хорів на однорідні виконуються способами спрощення:

- скорочення подвоєнь голосів дублюванням;
- переставлення хорових партій;
- обмеження пісні верхніми або нижніми підголосками.

Потреба транспонування при перекладенні на спрощений варіант хорового твору в кожному конкретному випадку вирішується індивідуальним підходом – залежно від теситурних умов.

Завдання до самостійної роботи студента

№	зміст завдання	кількість годин на виконання
1.	Виконати пряме, механічне перекладення хорової партитури з однорідного на однорідний хор простої голосової органіки	2 г.
2.	Виконати перекладення з однорідного жіночого академічного хору на жіночий народний та однорідний чоловічий повним складом голосової органіки.	3 г.

3.	Виконати перекладення шляхом спрощення 4-голосної хорової партитури на 2-голосну.	0,5 г.
4.	Опрацювати тему за книгами: Вахняк С. "Хорове аранжування". – К., 1977. Іваницького А. "Українська народна музична творчість". – К., 1990, ст. 46, ст. 48.	1 г.
5.	Перекладення хорової партитури шляхом ускладнення (2-голосного однорідного виду на 3-голосний мішаний хор), як елемент гармонізації.	1 г.
6.	Перекласти з 4-, 3-голосного мішаного народного хору на хорові партитури однорідного жіночого та чоловічого складу.	1 г.
7.	Опрацювати тему за книгою Горохова П., Загребського Д. "Хорове аранжування". – К., 1977.	1 г.

РОЗДІЛ III. ГАРМОНІЗАЦІЯ МЕЛОДІЇ ПІСНІ.

Гармонізація мелодії, в основі своїй, виходить за рамки простого аранжування, визначається формою хорової обробки, що є подальшим етапом художньо-творчої роботи диригента, спрямованої на створення репертуару для хорового колективу.

Такий вид аранжування, на відміну від вищерозглянутих, вимагає від студента особливо великої відповідальності, творчих здібностей, поглиблених знань гармонії, володіння музичним інструментом, знання специфіки хорового звучання в народній виконавській манері.

Тема 3. Види музичних фактур супроводу. Фігурація

Гармонізація мелодії пісні з супроводом передбачає детальне знайомство з видами фактур інструментального супроводу (самостійний та підтримуючий мелодію).

Фігураційні (самостійні) види фактур: мелодична, гармонічна (арпеджована), ритмічно-акордова.

Поняття про трійстий розспів у стилі народного побутового виконавства.

Основні форми народного багатоголосся та різновиди хорових фактур (гетерофонічна, підголосково-поліфонічна, гомофонно-гармонічна, втора і мішане багатоголосся).

Гетерофонічний феномен підголоскового розспіву. Різновиди гетерофонії:

- нерегулярне "розщеплення" унісону;
- октавне дублювання ("фальцетний підголосок");
- бурдон (виконання наспіву на фоні витриманого або повторюваного на одній висоті звука);
- розвинена гетерофонія.

Хорова фактура при аранжуванні певною мірою залежить від голосоведення. Все повинно бути логічним, з переважанням плавного голосоведення, тобто природним.

Використання видів голосоведення для всього хору (пряме, паралельне, скісне, мішане), для кожної партії окремо (плавне, стрибкове, мішане) та їх поєднання.

Послідовність дій при гармонізації мелодії пісні:

- визначення голосової органіки за типом і видом хору;
- музичний виклад хорової партитури;
- визначення фактури супроводу;
- транспонування в зручну тональність;
- визначення логіки функціональної послідовності ступенями гармонії;
- визначення форми пісні.

Гармонізація мелодії одноголосної пісні з супроводом для повного або неповного мішаного народного хору виконується за класичним зразком:

- мелодія доручається сопрано "Ведучим" грудного чи головного резонування;
- хорові партії альтів, тенорів і басів вибираються з фактури акомпанементу.

Транспонування пісні на широкий інтервал може призвести до втрати художньої цінності фактури інструментального супроводу. У таких випадках гармонізований твір краще виконувати *а капела*.

У випадках, коли акомпанемент повністю дублює хорову фактуру, його теж треба анулювати.

Основою гармонізації мелодії народної пісні без супроводу є її ладотональна та ладоінтонаційна природа.

Важливим фактором цього є правильне визначення функціональної специфіки гармонії натуральних ладів народної музики відповідних середньовічних систем (іонійського, дорійського, фригійського, лідійського, міксолідійського, еолійського).

Не можна залишати поза увагою мелізматичні виконавські прийоми, манеру варіабельного інтонування (нестійких ступенів обрядової музики), імпровізаційного вільного розспіву в стилі варіативного формотворення.

Для практичної роботи з цього виду аранжування в класі слід підбирати одно-двоголосні народні пісні куплетної форми за структурою музичного періоду.

Ураховуючи особливості одночасної куплетної форми народних пісень за традицією заспів-приспів, гармонізацію бажано здійснювати обмежено, на другому реченні при його повторенні. У такому разі форма пісні буде мати таку будову:

- перше речення виконується “заспівом” одного голосу;
- друге речення (за першим разом) виконується чоловічим чи жіночим складом хору на два-три голоси;
- друге речення (при повторенні) виконується всіма голосами мішаного хору на тир-чотири голоси.

Дотримання саме цих особливостей народної пісні і є основним принципом хорової гармонізації.

Завдання до самостійної роботи студента

№	зміст завдання	кількість годин на виконання
1.	Виконати гармонізацію одно-двоголосної пісні з урахуванням фактури супроводу для мішаного неповного народного хору та мішаного повного чотириголосного народного хору.	2 г.

2.	Виконати гармонізацію мелодії одноголосної народної пісні для неповного триголосного народного хору з урахуванням ладотональних особливостей без супроводу.	2 г.
3.	Виконати гармонізацію мелодії народної пісні для повного чотириголосного народного хору з урахуванням гетерофонічного розспіву.	3 г.
4.	Опрацювати тему за книгою Плотніченко Г. “Практические советы по хоровой аранжировке”. – М., 1967.	1 г.

Тема 4. Організація і методика проведення індивідуальних занять

Заняття з хорового аранжування треба проводити в спеціально обладнаному класі з обов'язковою наявністю музичного інструмента (фортепіано), бібліотеки спеціальної методичної літератури, репертуарних збірників народних пісень та оригінальних творів композиторів для різного типу хорів *а капела* та із супроводом, а також зразків хороших творів класичних обробок.

Крім індивідуальної форми практичних занять по одній годині на тиждень, для виконання окремих теоретичних тем (з погляду викладача) можна планувати проведення групових занять за рахунок загальної кількості педагогічних годин, передбачених навчальним планом.

Групи формуються викладачем зі студентів, які навчаються в його диригентському класі.

Міра музичної складності перекладення чи гармонізації, виконуваної студентом, не повинна перевищувати структури одночасної куплетної форми нескладного музичного викладу.

Завершальним етапом занять з хорового аранжування є практична робота студента з гармонізації народної пісні без супроводу для 3-, 4-голосного мішаного народного хору.

Виконуючи практичну роботу, студент повинен зробити письмовий детальний аналіз хорового твору згідно такого плану:

- а) загальні відомості про хоровий твір (жанрові особливості, загальна тональність, динаміка, агогіка, метр);
- б) вид гармонізації (голосова органіка за типом та видом, музичний

виклад, гармонічний аналіз, види теситури та голосоведення, ладотональний план, особливості форми);

в) виконавські засоби музичної виразності (прийоми народної мелізматики, способи звуковидобування, фразування).

Одну з кращих гармонізацій народної пісні викладач планує для самостійної роботи студента з хором на державний іспит з хорового диригування.

Основні принципи хорових творів для народного хору:

- вибіркового підходу до репертуару;
- дотримання основних вимог при перекладанні (непорушність мелодійної лінії, метроритму, ладо-інтонаційної основи мелодії пісні та її форми);
- збереження традицій вокально-хорового виконавства (грудне резонування, звуковий обсяг, теситура, природність голосоведення, мелізматичні прийоми, виражальні засоби, гетерофонічний підголосковий розспів).

У процесі вивчення курсу “Хорове аранжування” викладач знайомить студентів з народними піснями зразкового завершеного розспіву багатоголосся, обрядово-прикладного значення, ритуальними та формульними наспівами, які не потребують будь-якого творчого втручання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ, УМІТЬ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З ХОРОВОГО АРАНЖУВАННЯ.

Оцінка “Відмінно” – виставляється студенту при умові:

- правильного виконання перекладення хорової партитури або гармонізації народної пісні на певний тип та вид народного хору;
- правильного її занотування;
- аналізу перекладення хорового твору за формою, фактурою, теситурою, голосоведенням, ладотональною основою;
- виконання графічного запису голосової органіки переміщенням хорових партій.

Оцінка “Добре” – виставляється при умові:

- правильного перекладення хорової партитури з одного типу та виду народного хору на інший;
- виконання гармонізації мелодії з урахуванням ладотональних особливостей для мішаного народного хору;
- правильного визначення голосової органіки при перекладенні;
- надання відповідного аналізу способу перекладення;
- незначних помилок при нотуванні хорової партитури.

Оцінка “Задовільно” – виставляється у разі допущених помилок при виконанні перекладення чи гармонізації, але при наявності загальних понять стосовно питань методики способів аранжування, правильного запису хорової партитури на нотний стан, визначення її голосової органіки.

Оцінка “Незадовільно” – виставляється студенту за відсутність теоретичних знань хорового аранжування, практичних навичок перекладення хорових партитур з одного типу та виду на інший, невміння виконувати простих гармонізацій мелодій основними функціями ладу.

ЗБІРНИКИ ПІСЕНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ:

Пісні великого Кобзаря. – К., 1964.

Пісні Явдохи Зуїхи. – К., 1972.

Рекрутські та солдатські пісні. – К., 1974.

Танцювальні пісні. – К., 1970.

Українське народне багатоголосся. – К., 1963.

Пісні Поділля. – К., 1976.

Співає український народний хор ім. Г. Верьовки. Випуски I та II. – К., 1974.

Українські народні пісні. – К., 1951, 1954.

Співає Ніна Матвієнко. – К., 1987.

Жартівливі пісні. Родинно-побутові. – К., 1967.

Історичні пісні. – К., 1961.

Чумацькі пісні. – К., 1976.

- Українські народні пісні в записах Софії Тобілевич. – К., 1982.
 Леонтович М. Хорові твори. – К., 1962
 Стеценко К. Хорові твори. – К., 1962.
 Стеценко К. Хорові твори, том I, частина II. – К., 1963.
 Співанки-хроніки. – К., 1972.

РЕКОМЕНДОВАНА МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Василенко З.* Деяко про локальні особливості гуртового розспіву народних пісень у сучасному сільському побуті // Сучасна українська музика. – К., 1965.
2. *Вахняк Є.* Хорове аранжування. – К., 1977.
3. *Горохов П., Загрецький Д.* Хорове аранжування. – К., 1977.
4. *Єфремов Є. В.* Вивчення варіювання форми пісень Полісся // Народна творчість та етнографія. – К., 1984.
5. *Іваницький А.* Українська народна музична творчість. – К., 1990.
6. *Яценко Л.* Українське народне багатоголосся. – К., 1962.
8. *Плотниченко Г.* Практические советы по хоровой аранжировке. – М., 1967.

Для нотаток _____

Для нотаток _____

